Ն՝ 9581 | 1917 ՓԵՏՐ. 6—19 | ԲԱԶԱՐ ԷՐԹԷՍԷ | 6 ՇՈՒՊԱԹ 1332 | 33ԻՆԳԻՄԱԷՆԷ

جريدهٔ شرقيه
(تاريخ تاسيسى ١٢٩٣)

ՃԷՐՈՒՏԷՒ ՇԱՐԳԻՅԷ

ԵԷՎՄԻ ՍԻՑԱՍԻ ԿԱԶԷԹԱ

20 ԲԱՐԱ — Թարիխը թէէսիսի 1877

صاحب امتياز آغوب جيومك
مؤسسى ديكران جيومك
بك اوغلنده كوچك بارمق قپوده ابيل
سوقاغنده ١٣ نومرولى دائرهٔ مخصوصه‌سنده

ՍԱՀԻՊԻ ԻՄԹԻԱԶ Վ. ԻՄԻՏԻՐԻ
ՅԱԿՈԲ ՃԻՎԷԼԷԿԵԱՆ
Միւէսսիսի՝ ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՎԷԼԷԿԵԱՆ
Պէյօղլընցա Գիւչիւք Բարուճագ Դաբուցա
Իպիլ սոգաղընցա Նո. 13

ԱԳՈՆԷ ԳԻՆԱՐԸ.— Սէնթէլիք 130, ալթը այլրդ 70, իւչ այլրդ 40։

ՀԱՐԳԸ ՈՒՄՈՒՄԻ

Փետր. 5 թարիխի գարարակեանը ումուսիցին բեպլիզը բեամիսի տիր։

1.— Տէճլէ ճէպկէսինտէ տիւշմէն Տէճլէնին ճէնուպընտա թարաքմըզտան թախլիյէ իտիլէն մէվզրտա եաբըլան թէարրուզլարըն քեսքէֆէսինտէ, Ալէմանլար՝ Իթիլաք զուվվէթլերինէ թէարրուզըն նէ զէման վագը օլահաղընտան խտպերտար օլմուշլար տըր։ Պէօյիւք պիր թէարրուզ իճրասը իչիւն եաբըլմասը լազըմ կէլէն պէօյիւք մըզեաստա հազրըլըգլար հիչ պիր զէման Ալէմանլարըն նազարը տըզգաթընտան զաչամամըշ տըր։ Շիմտի տէ Ղարպ ճէպկէսինտէ Իթիլաք օրտուլարը եէնի պիր թէարրուզ հազրըլամագտա տըրլար։ Ֆագաթ պու տէֆա Ֆրանսըզ պաշ գոմանտանը եէյլէ թէտպիրլեր էլէ ալմըշ տըր քի, Իթիլաք օրտուլարը խթէսիքլերի զէման վէ խսթէտիքլերի եէրտե պէօյիւք պիր թէարրուզտա պուլընմամըշլար, Ֆագաթ Ալէմանլարըն պունտան հիչ մալիւմաթլարը օլմայանագ տըր։ Մա մաֆիհի թօքճը իսթիհզարաթընը Ալէմանլարտան կիզլէմէք գապիլ օլամայտագ տըր։ Ի.

⁂ Ֆրանսա մալիյէ նազըրը Ռիպոմէճլիսը մէպուսանտան 1917 սէնէսինին իքինճի իւչ այը իչիւն 4 միլիար 574 միլիոն ֆր. թախսիսաթը մուվազզաթէ թալեպ իթմիշ տիր։ Նազըր պունտան մաատա մէճլիստէն 926 միլիոն 710,792 ֆր.լըգ թախսիսաթը միւնզամամէ տախի իսթէմիշ տիր։ Գ.

ՎԻՍ ԱՄԻՐԱԼ Թաօն տի Ռէդէլ՝ Իթալիան զուվվաի պահրիյէսի պաշ գոմանտանլըղընը տէրէօհտէ իթմիշ տիր։ Ի.

⁂ Իթալիան նազըրլարընտան Պիզօլաթինին Բարիզ վասլը օլտուղընը ածանս Հավաս պիլտիրիյօր։ Գ.

ԱԼԷՄԱՆԻԱ-ԱՄԷՐԻԳԱ

Հիւքիւմէթ մէհաֆիլիյլէ միւնասէպաթտար պուլընտըղը մալիւմ օլան «Պէրնէր Պունտ» նամ Զուիցերիա կազէթասը՝ Ալէմանիա-Ամէրիգա միւզաքէրաթընա տայիր չու պէյանաթտա պուլընըյօր։— Մէվսուզ պիր մէնպասատան ալտընըզմ մալիւմաթա կէօրէ, Ամէրիգա իլէ միւզաքէրաթա կիրիշմէկէ հազըր պուլընտըղընա տայիր օլան պէյանաթը՝ Զուիցերիանըն Վաշինկթոն սէֆիրինին Ալէմանիայը իսթիմզաճ իթմէսի իւզէրինէ օլմուշ իթտիկի ուսուլի հիչ պիր հատիսէ ալթիւսթ իթմէմիշ իտի։

Բիլիսէյէ կիթմէք իւզրէ լանտոսընա չըգարագ Ժան՝ արթըգ Լա Մարքիզ տը Շոզէյ-Մոնկլար օլմուշ իտի։ Նէ իսէ։ Օլան օլտու, Ժան՝ էօլիւ կիպի ըէնկի սօլմուշ օլարագ էվվէլճէ հագըրլանան զոնթրաթ ալթընտա իմզասընը գօյտու։ Ժան՝ պանա սաիգ օլան հէր նէ սէպպպէ օլուրսա օլսուն, պէօյլէ պիր առատա վարմամաղա գաթիէն անտ իթմիշ օլտուղը հալտէ, էյինի Մարքիյէ վերմէսինտէն տօլայը հագիգաթէն ալչագ օլտուղընը քէնտի քէնտինէ սէօյլէյէրէք եվվէլճէ հազըրլանան զոնթրաթ ալթընտա իմզասընը գօյտու։ Մարքի տախի ալէլուսուլ իմզասընը գօյտուղը վագթ Ժան՝ պիր բանիյէ Ժօրժէթին եանընտա պուլընտը վէ.

— Ա՛հ, քեաչկի էօլէյիսիմ, տէտի Ժօրժէթ ճէվապէն՝

— Իւմիտինի քէսմէ, տէմէքտէ իտի։

Նէյէ իւմիտ իթսին։ Պէլէտիյէ բէիսինին իչինի քիլիսէնին թագտիա իթմէսինէ պիր սանիյէ գալմըշ իտի։ Սօնրա 8 ֆարսախլըգ եէր գալմըշ իտի քի, քէնտիսինէ սիտ օլալը պէրու պիւթիւն զուվվէթիյլէ իքրահ իթտիկի պու եէնի էֆէնտիսինին գարշըսընտա եալընըզճա գալաճագ իտի։ Լաքին խտյը, պու օլմայաճագ իտի։ Կապրիէլ տը Մոնրվէրին Ֆիլիբ Ռօքֆէլլէր Ամերիկայի Ֆինանսական Գերագոյն Խորհրդի նախագահ դարձաւ։ Հալ պու քի սէֆիրը մուշարիլէյհին պէօյլէ պիր թէշէպպիւսէ քիմին թէշվիգի իլէ պաշլատըղը անլաշըլմամըշ տըր։ Տիկէր թարաֆտան «Ֆոսիչէ Զայթունկէ» գէրն մուխապիրի, Ալէմանիանընն պէօյլէ պիր մէզաքէրաթ իչիւն ասլա թէշէպպիւսէ պուլընմատըգընը պէյան իտիյօր։ Ալէմանիա հիւքիւմէթի՝ միւզաքէրէ արզուսընտա օլուպ օլմատըղը հագգընտա պիթարաֆ պիի ճիհէթէն վագը օլան խսթիմզաճա ճէվապէն, Ինկիլթերրա. Ֆրանսա վէ Իթալիայա գարշը իլան իտիլէն ապլօգանընն թախֆիֆի մէվզուը պան օլմամագ վէ պու դարարա խալէլ կէլմէմէք չարթըլա ճէրէյան իտէճէք միւզաքէրաթընն ըէտտինտէ պիր սէպպ կէօրմէտիկինի պիլտիրմիշ տիր։ Ի.

Պաքընըլան Վաքօրլար.— Եէնիտէն 9500 թօնօլըգ 3 վաքօրլա 6 պալըգը կէմիսինին թօրբիլէնտիկի խապէր վերիլիյօր։ Մ.

⁂ Լօյա տէյօր քի 3740 թօնօլըգ «Հօբէմօր» վէ 1136 թօնօլըգ «Ամթօն» ինկ. վաքօրլարը պաթմըշ տըր։ Գ.

⁂ Լօնտրաան «Սէգօլօյա» պիլտիրիլտիկինէ կէօրէ. «Ֆիլատէլֆիա» Ամերիգա վաքօրը փետր. 15տէ Ամերիկալը եօլճըլարը համիլէն Լիվրբուլտան Նիւ-Յօրգա տօղրու եօլա չըգմըշ տըր։ Գ.

ՂԱՐՊՏԱ ՇԱՄԲԱՆԵՐՏԱԳԻ ՄՈՒՀԱՐԷՊԷ

Վէրիլէն մալիւմաթա կէօրէ, սօն մուհարէպէլէր Ռիբօնի մէվզբընընն ճէնուպընտա եանի ժէն. Ժօֆրընն 1915 օգոստ. 1տէ պէյհուտէ եէրտէ պինլերճէ ասքէր ֆէտա իթտիկի մահալտէ վուզու պուլմըշ տըր։ Ալէման ասքէրլէրի՝ փեար. 15տէ եարտըզլարը ճէսուրանէ պիր հիւճումլա Ֆրանսըզլարը 1000 մէթրօ տէրինլիք 25 պին մէթրօտան ֆազլա պիր էն իւզէրինտէ վագը սիբէրլէրինտէն թարտ իթմիշ տիր։ Ֆրանսըզլար պու մէվզբը 1915 սեպտ. 25տէն պէրու մուհաֆազա իտուպ, ֆէննը հարպն սօն ուսուլլէրինէ թաթպիզէն թահքիմ վէ թագվիյէ իթմիշլէր իտի։ Տիշման պիր չօգ էսիր, մագթուլ վէ մէճրուհ վէ միթրայյէօզտէն մատտա պիր թազմ մուհիմ թէրասսուտ նօգթալարընը տա զայպ իթմիշ տիր։ Մուհարէպէ չու սուրէթլէ օլմուշ տըր։

Կիւղէլ պիր հավատա չաֆագլա պէրապէր պաշլամըշ օլան Ալէման թօքճը վէ թօքբիլ աթէշի, թայեարէ ֆիլօլարը թարաֆընտան իտարէ իտիլմէքտէ իտի, ազ պիր զէման իչինտէ Ֆրանսըզ մէվզալարը թախրիպ վէ թօքճըզ իսքեաթ իտիլմիշ տիր։ Մահվ ու բէրիշան իտիլմիշ օլան մանիալար, տէլիք վէ տէլիք իտիլէն մէլչալար վէ թէմամէն ալթիւսթ օլան սիբէր՝ եագաբրբլան աթէշին չիտակթինի կէօսթէրիյօր իտի։ Ալէման հիւճում զօլլարը մուայյէն տագիգատա սիբէրլերինտէն ֆրբլայարագ զայրը պապիլը մուգավէմէթ պիր հիւճում իլէ տիւշմանըն 4 խաթթընը զապթ իթմիշլէր տիր։ Մուհարէպէ պագը նօգթալարտա օ տերեճէ չէտիա վէ գըզկին պիր տուրէթտէ տէվամ իթմիշ տիր քի, խասիմլէր էլ պօմպասը, սիւնկիւ վէ թիւֆէնկ տիպճիքլերիյլէ չարբըշմըշլար տըր։ Ալէման աթէշիյլէ բէրիշան իտիլիպ թէլէֆ օլմայան Ֆրանսըզ էֆրատը քիւմէ քիւմէ թէսլիմ օլմուշլար տըր։ Թօքճը իսթիհզարաթընն միւքէմմէլիյէթի սայէսինտէ Ալէման զայեաթը բէք ազ օլմուշ տըր։ Օ ագշամ վէ էրթէսի կիւնիւնին սապահը Ֆրանսըզլար թարաֆընտան իճրա օլընան մուգապիլ թէարրուզլար քէնտիլերինէ պէօյիւք զայեաթ վէրտիրիլերէք տէֆ իտիլմիշ տիր։ Ս.

ՐՈՒՄԱՆԻԱ ԿԱԶ ԳՈՒՅՈՒԼԱՐԸՆԸՆ ԹԱԽՐԻՊԻ

Թախրիպաթա էլան Հտէվամ օլուսընյօր. շիմտի տէ մօթէօրլերէ հիւճում իտիյօրլար։ Գազմա վէ չէքիճլերլէ ֆապրիգալարա գօշուշյօրլար. ալեաթ վէ էտէվաթը գբրբպ Հտէօքիւյօրլար, աղաճլարը քէսիյօրլար, բէթրօլ օճագլարընը Հբզբյօրլար վէ տինամօ թէլլերինի քէսիյօրլար. պու պիր ազբաը տիվանէլիք տիր քի Նիհայէթէ զատար վարաճագ տըր։ Հէր թարաֆտա գույուլարտան ալէվլէր եիւքսէլիյօր։ Հէր տագիգատա ատէշէթի պիր բոթլայըշ վէ անը միւթեազզըպ ալէվլէր չըգըյօր. օ զատար քի, պու ալէվլէր ուզագտան պիլէ կէօրիւնիյօր։ Եօլտա պիլէ առատմըն պիրի հավուզ տէլիիինի աչըպ քէմալը սիւքիւնէթլէ աթէշ վէրիյօր, ալէվ տիր ֆըշզբբյօր։ 1915տէ Ռումանիա՝ պիւթիւն տիւնեայա 1,800,000 թօնօ բէթրօլ կազը վէրմիշ, մաքինալարը, մօթէօրլերի իշլէմիշ, շէնրլերինի կազլա թէնվիր իթմիշ, պէնզինլերինի վէ սաիրէ տէ պիւթիւն էվրօբայա իհրաճ իթմիշ իտի։ Պիւթիւն պունլարա բաղմէն Ռումանիա պիւթիւն միւթէֆիզլերի, մաղտուր միլլիյէթլերինին թախլիսի, վատ օլընան թալէպլերինն հայը ֆիիլէ իյսալը իչիւն թէրէտտիւտ իթմէտի։ Մա մաֆիհի հէր թարաֆ աթէշ իչինտէ զայրը գապիլը գբյաս զէնկինլիքլեր մահվ օլմըշ տըր։ Հ.

ՖՐԱՆՍԱՆԸՆ ԵԻՆԻ ԹԷԱՐՐՈՒԶ ՀԱԶԸՐԼԸԳԼԱՐԸ

«Թայմզ»ընն Ֆրանսըզ օրտուսը Նէզոինտէքի մուխապիրինտէն. —

Աշգ ու Սէվտա Գուրպանը Գըզ

Դ. ԳԸՍՄԷՃԱՆԻԼԷՐԻՆ ՃԷԶԱԼԱՐԸ

24.— ԱՐ ՈՒ ՀԻՃԱԶԸ ՄՈՒՃԻՊ ՏԻԻՑԻՆ

— Ժան պու լուղէթի սարֆ իթտիկի վագթ զանն իսէրսին պայըլաճագ իտի։

Պիւթիւն ազալարը թիթրէյօր իտի։ Պիւթիւն հաղըրուն պիլա իսթինա օնա պազըյօրլար իտի։ Մա մաֆիհի պու ազիզ լուղէթ պիր տէֆա աղզընտան չըկըվերմիշ իտի։ Սաաթ 8.40տա պէլէտիյէ տաիրէսինտէն տըշարը չըգմըշլար վէ գանունըն թալէպ ընդհանուր գոյտուղը վագթ Ժան՝ պիր բանիյէ Ժօրժէթին եանընտա պուլընտը վէ.

— Ա՛հ, քեաչկի էօլէյիսիմ, տէտի Ժօրժէթ ճէվապէն՝

— Իւմիտինի քէսմէ, տէմէքտէ իտի։

Նէյէ իւմիտ իթսին։ Պէլէտիյէ բէիսինին իչինի քիլիսէնին թագտիա իթմէսինէ պիր սանիյէ գալմըշ իտի։ Սօնրա 8 ֆարսախլըգ եէր գալմըշ իտի քի, քէնտիսինէ սիտ օլալը պէրու պիւթիւն զուվվէթիյլէ իքրահ իթտիկի պու եէնի էֆէնտիսինին գարշըսընտա եալընըզճա գալաճագ իտի։ Լաքին խտյը, պու օլմայաճագ իտի։ Կապրիէլ տը Մոնրվէրին Ֆիլիբ Ռօքֆէլլէր Ամերիկայի Ֆինանսական Գերագոյն Խորհրդի նախագահ դարձաւ։ Հալ պու քի սէֆիրը մուշարիլէյհին պէօյլէ պիր թէշէպպիւսէ քիմին թէշվիգի իլէ պաշլատըղը անլաշըլմամըշ տըր։ Տիկէր թարաֆտան «Ֆոսիչէ Զայթունկէ» գէրն մուխապիրի, Ալէմանիանընն պէօյլէ պիր մէզաքէրաթ իչիւն ասլա թէշէպպիւսէ պուլընմատըգընը պէյան իտիյօր։ Ալէմանիա հիւքիւմէթի՝ միւզաքէրէ արզուսընտա օլուպ օլմատըղը հագգընտա պիթարաֆ պիի ճիհէթէն վագը օլան խսթիմզաճա ճէվապէն, Ինկիլթերրա. Ֆրանսա վէ Իթալիայա գարշը իլան իտիլէն ապլօգանընն թախֆիֆի մէվզուը պան օլմամագ վէ պու դարարա խալէլ կէլմէմէք չարթըլա ճէրէյան իտէճէք միւզաքէրաթընն ըէտտինտէ պիր սէպպ կէօրմէտիկինի պիլտիրմիշ տիր։ Ի.

Պաքընըլան Վաքօրլար.— Եէնիտէն 9500 թօնօլըգ 3 վաքօրլա 6 պալըգը կէմիսինին թօրբիլէնտիկի խապէր վերիլիյօր։ Մ.

⁂ Լօյա տէյօր քի 3740 թօնօլըգ «Հօբէմօր» վէ 1136 թօնօլըգ «Ամթօն» ինկ. վաքօրլարը պաթմըշ տըր։ Գ.

⁂ Լօնտրաան «Սէգօլօյա» պիլտիրիլտիկինէ կէօրէ. «Ֆիլատէլֆիա» Ամերիգա վաքօրը փետր. 15տէ Ամերիկալը եօլճըլարը համիլէն Լիվրբուլտան Նիւ-Յօրգա տօղրու եօլա չըգմըշ տըր։ Գ.

ՂԱՐՊՏԱ ՇԱՄԲԱՆԵՐՏԱԳԻ ՄՈՒՀԱՐԷՊԷ

Վէրիլէն մալիւմաթա կէօրէ, սօն մուհարէպէլէր Ռիբօնի մէվզբընընն ճէնուպընտա եանի ժէն. Ժօֆրընն 1915 օգոստ. 1տէ պէյհուտէ եէրտէ պինլերճէ ասքէր ֆէտա իթտիկի մահալտէ վուզու պուլմըշ տըր։ Ալէման ասքէրլէրի՝ փեար. 15տէ եարտըզլարը ճէսուրանէ պիր հիւճումլա Ֆրանսըզլարը 1000 մէթրօ տէրինլիք 25 պին մէթրօտան ֆազլա պիր էն իւզէրինտէ վագը սիբէրլէրինտէն թարտ իթմիշ տիր։ Ֆրանսըզլար պու մէվզբը 1915 սեպտ. 25տէն պէրու մուհաֆազա իտուպ, ֆէննը հարպն սօն ուսուլլէրինէ թաթպիզէն թահքիմ վէ թագվիյէ իթմիշլէր իտի։ Տիշման պիր չօգ էսիր, մագթուլ վէ մէճրուհ վէ միթրայյէօզտէն մատտա պիր թազմ մուհիմ թէրասսուտ նօգթալարընը տա զայպ իթմիշ տիր։ Մուհարէպէ չու սուրէթլէ օլմուշ տըր։

Կիւղէլ պիր հավատա չաֆագլա պէրապէր պաշլամըշ օլան Ալէման թօքճը վէ թօքբիլ աթէշի, թայեարէ ֆիլօլարը թարաֆընտան իտարէ իտիլմէքտէ իտի, ազ պիր զէման իչինտէ Ֆրանսըզ մէվզալարը թախրիպ վէ թօքճըզ իսքեաթ իտիլմիշ տիր։ Մահվ ու բէրիշան իտիլմիշ օլան մանիալար, տէլիք վէ տէլիք իտիլէն մէլչալար վէ թէմամէն ալթիւսթ օլան սիբէր՝ եագաբրբլան աթէշին չիտակթինի կէօսթէրիյօր իտի։ Ալէման հիւճում զօլլարը մուայյէն տագիգատա սիբէրլերինտէն ֆրբլայարագ զայրը պապիլը մուգավէմէթ պիր հիւճում իլէ տիւշմանըն 4 խաթթընը զապթ իթմիշլէր տիր։ Մուհարէպէ պագը նօգթալարտա օ տերեճէ չէտիա վէ գըզկին պիր տուրէթտէ տէվամ իթմիշ տիր քի, խասիմլէր էլ պօմպասը, սիւնկիւ վէ թիւֆէնկ տիպճիքլերիյլէ չարբըշմըշլար տըր։ Ալէման աթէշիյլէ բէրիշան իտիլիպ թէլէֆ օլմայան Ֆրանսըզ էֆրատը քիւմէ քիւմէ թէսլիմ օլմուշլար տըր։ Թօքճը իսթիհզարաթընն միւքէմմէլիյէթի սայէսինտէ Ալէման զայեաթը բէք ազ օլմուշ տըր։ Օ ագշամ վէ էրթէսի կիւնիւնին սապահը Ֆրանսըզլար թարաֆընտան իճրա օլընան մուգապիլ թէարրուզլար քէնտիլերինէ պէօյիւք զայեաթ վէրտիրիլերէք տէֆ իտիլմիշ տիր։ Ս.

ՐՈՒՄԱՆԻԱ ԿԱԶ ԳՈՒՅՈՒԼԱՐԸՆԸՆ ԹԱԽՐԻՊԻ

Թախրիպաթա էլան Հտէվամ օլուսընյօր. շիմտի տէ մօթէօրլերէ հիւճում իտիյօրլար։ Գազմա վէ չէքիճլերլէ ֆապրիգալարա գօշուշյօրլար. ալեաթ վէ էտէվաթը գբրբպ Հտէօքիւյօրլար, աղաճլարը քէսիյօրլար, բէթրօլ օճագլարընը Հբզբյօրլար վէ տինամօ թէլլերինի քէսիյօրլար. պու պիր ազբաը տիվանէլիք տիր քի Նիհայէթէ զատար վարաճագ տըր։ Հէր թարաֆտա գույուլարտան ալէվլէր եիւքսէլիյօր։ Հէր տագիգատա ատէշէթի պիր բոթլայըշ վէ անը միւթեազզըպ ալէվլէր չըգըյօր. օ զատար քի, պու ալէվլէր ուզագտան պիլէ կէօրիւնիյօր։ Եօլտա պիլէ առատմըն պիրի հավուզ տէլիիինի աչըպ քէմալը սիւքիւնէթլէ աթէշ վէրիյօր, ալէվ տիր ֆըշզբբյօր։ 1915տէ Ռումանիա՝ պիւթիւն տիւնեայա 1,800,000 թօնօ բէթրօլ կազը վէրմիշ, մաքինալարը, մօթէօրլերի իշլէմիշ, շէնրլերինի կազլա թէնվիր իթմիշ, պէնզինլերինի վէ սաիրէ տէ պիւթիւն էվրօբայա իհրաճ իթմիշ իտի։ Պիւթիւն պունլարա բաղմէն Ռումանիա պիւթիւն միւթէֆիզլերի, մաղտուր միլլիյէթլերինին թախլիսի, վատ օլընան թալէպլերինն հայը ֆիիլէ իյսալը իչիւն թէրէտտիւտ իթմէտի։ Մա մաֆիհի հէր թարաֆ աթէշ իչինտէ զայրը գապիլը գբյաս զէնկինլիքլեր մահվ օլմըշ տըր։ Հ.

ՇԱՐԸ ԵԱՐՏԸՆԱ ՀԱՂԸՐՏԸՂԸ ԿԻՊԻ

Քէնտիսի տէ «Ճան գուրթարան եօգ մը՝» ասէյու պաղրմագթէճրիւպէսինտէ պուլընըյօր իտի։ Աճապա հագիգաթէն քէնտինի թէրք մի՞ իտէճէքլէր իտի։ Քէնտի համիսի, Ֆէրնան Տէզոմպէն քէտէրինէ՞ եաբըյօր իտի։ Պու ֆէնալըղը պրազաճագ մը՞ իտի քի իքմալ օլընսըն։

Մօրանլար, պիլխասսա Բիէր Մօրան քէնտի ատսթալարը տա նէրէտէ՞ իտիլէր։

[239] (Տեվամի)

مدير مسؤل اغوب وارژابيان
Միւս. մեսուլ՝ ՅԱԿՈԲ ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ

ՐՈՒՍԻԱ ՊԱՀՐԻՑԷ ՆԱԶԸՐԸՆԱ ՍՈՒԻ ԳԱՍՏ. — Բէթէրսպուրկտան Պէրլինին «Թիտէնատ» կազէթասընա տ՝ լտիրիլտիկինէ կէօրէ, Ռուսիա պահ-ուլյէ նազբրը ամիրալ Կրիկօրէվիչէ ընվօվերլէ սուի գաստ թէչէպպիւ-սինատ պուլընան իքի չախտ՝ ամիրա-լըն թաագիպինտէն գուրթուլըպ գալ-մագա մուվաֆֆագ օյմուչլար տըր։ Դ.

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

ԱՐՇԻՏԻՒԳ ՄԱՋՍ.— Այլն 17 Մարիխիյլէ Վիէննատան պիլտիրիւ-տիկինէ կէօրէ, իմբէրաթօր—գրալ Շարլըն թախթա գուուտընը Զաթը Շահանէյէ թէպլիղէ մէմուր արշիտիւգ Մաքս՝ պու կիւն չէհրիմիզէ ուզրու Վիէննատան հօլա չըգմըշ տըր։ Ար-շիտիւգին մայէթինատ սիւվարի ժէնէ-րալը գոնթ Լոնհայ, սէրայ միւտիրի գոնթ Սէչի, սէֆարէթ միւսթէշարը գոնթ Տէյմ, հիւզպայշը գոնթ Գոնսօ-լաթի, քահաթիպ ուզրթ Վըրան, սէրայ սէյլանաթ վէզիէտարը Քէրան վէ սէ-րայ թապիպի ուզրթ. Պիէլդա պուլընա-մագատա տըր։ Միւշարիլէյի արշիտիւգ պու կիւն սաաթ 11ատէ չէհրիմիզէ վա-սըլ օլաճագ տըր։ Սվոթրիա սէֆիրի Մարքի Բալլավիչինինին զայպուպէ-թինատ մասահաթիւզար գոնթ Թը-րոթմանատորֆ՝ արշիտիւգի՝ սէֆիր նամընա իսթիդպալ իտէճէք վէ չար-չէնպիհ կիւնիւ Սէրգը տ'Օրիանատա միշարիլէյի արշիտիւգին չերեֆինէ պիր զիյաֆէթ վերէճէք տիր։ Օ. Լ.

ՎԻԷՆՆԱՏԱ. պուլընան Սվոթրիա սէֆիրի Մարքի Բալլավիչինին զէվ-ճէսի սաթլըճան խասթալըզընատան մուզտարըզ օլուպ, խասթալըզ թա-պիի հալինի թաագիպ իտիյոր. պու կիւնլէրատ չէհրիմիզէ փիւվասլէթինէ պէքլէնէն սէֆիրը միշարիլէյի զէվճէ-սինին էյիլէշմէսինէ զատար Վիէննա-տան հարաքէթինի թէէխիր իթմիշ տիր։ Օ. Լ.

ԻՍԵԷԻ ումումիյէ մուվագգաթ զանունընընը 20ինճի մատտէսի մուճի-պինճէ, Սթանպօլ Վիլայէթինին իաշէի ումումիյէ Սթանպօլ էրղազ մէրքէ-զինէ թէվտի օլունմըշ տըր։

ԻՄԱՄ ԵՍԱՀԵՍԱՆԸՆ ՍԱՏԱԴԱԹԸ.— Այնտ՝ օլատուզը մագամը ըէսմիյէ վա-բիտ օլան մալիւմաթա նազարէն. Ինն-կիլիզլէրէ պիլէթթիգագ հիւքիւմէթը Սէնիյէ ալեյհինէ իլանը ըսեան իտէն Մէքքէի Միւքէրրէմէ էմիրը սապրզը Հիւսէյինին հարաքեաթը ՝վագրասը Իմամ Եահիա հազրէթլէրի թարաֆընա-տան թէլին իտիլմէքտէ տիր։ Միւշա-ռիլէյն իհթիյաճաթը մահալլիյէնին թէհվինի էմրինտէ իպրազը մուավէ-նէթտէն իալի գալմամագտա վէ հաթ-թա էլինտէ պիր թէք էթմէկի գալտա պիլէ, ոնը տա հիւքիւմէթէ վերէճէկինի պէյան իլէ մագամը խիլաֆէթը ուզ-մայա վէ հիւքիւմէթը Օսմանիյէյէ մէրպութիյէթինի պիլիթիլ կէոսթէր-մէքտէ տիր։ Ինկիլիզլէր արա սըրա Ասէն ճէպհէսինատ թէարրուզի հարա-քահթա գրյամ իթմէքտէ իսէլէր տէ, ինպայէթը Հայգրյա հէր տէֆիրընտա մաղլուպ վէ մէվզաի միւսթահէմլէ-րինէ չէքիլմէկէ մէճպուր իտիլմէքտէ տիրլեր։ Իարիսինին էն մահիմ գուվ-վէթինի թէշքիլ իտէն Իսա, Մուխ-լանի, Գէնի Նէյը, Գէնի Էսլէմ գա-պիրի ախիրէն հիւքիւմէթը Սէնիյէյէ տէխալէթ էյլէտիքլէրի կիպի գապալը սայիրէ տէ բէյտէր բէյ իսթիյման իթ-մէքտէ տիրլեր։ Ինկիլիզլէր Իտրիսիի թէշվիգ իթմէքտէյլէր իսէ տէ, մէր-զումըն նուճուզ վէ գուվվէթի հազ-զումըն ազալմըշ վէ բարա իլէ գուվ-վէթ թօրլամագ խուսուսընտաքի թէշ-չ'պիւսլէրի հէր ան ազիմ գալմագտա պուլունմըշ տըր։

Լէհիլհամտ պու սէնէ Եէմէն գը-թասընըն հէր թարաֆընտա բէք ֆէյզլի հազմուր հազմըշ վէ հու-պուպաթ պահալըլըգը եարը եարըյա էնմիշ վէ տահա զիյատէ ինէճէկի բէք մէհմուլ պուլունմըշ տըր։ Էլհասըլ հէվալիի մէզքիւրէտէ հալ վէ մէվզը չայանը մէմնունիյէթ պիր տէրէճէտէ տիր։

ԻՏԱՄ ՃԷԶԱՍԸ.— Մէրքէզ գո-մանտանլըգընատան.— Իսլամլար ա-բասընա թէֆրիդա իլգա վէ էհալիյի Սալթանաթը Սէնիյէ ալեյհինէ թահ-րիք վէ ազրա իտէճէք սուրէթտէ. Բա-ռիզտէ մուզիր իլմվալ ռիսալէլէր թահրիր վէ թէվզի վէ պիր չօգ սախ-թէ ֆէթվալար սուրէթլէրինի Ֆրան-սըզճայա թէրճէմէ վէ նէշր էյլէտիկի պէլմուհաքէմէ սապիթ օլան տօգթօր Ռէֆիգ Նէվզատըն հինը տէրտէսթինա-տէ մուհաքէմէի վէճահիյէսի իճրա ի-տիլմէք իւզրէ Միւլքիյէ Ճէզա գա-նունանամէսինին ֆըզրաի տախիրէսինէ թէվֆիգէն իտամընա վէ ուսուլը մու-հաքէմէի Ճէզաիյէ գանունը 271ինճի վէ անը թաագիպ իտէն մէվատը մուճիպինճէ. պիլճիմլէ էմլաքընըն հաճզընա վէ հուզուզը մէտէնիյէտէն իսգաթընա տայիր Տէրսաատէթ Տի-վանը Հարպը Էօրֆիսինէն ղըյապէն վերիլէն զարար լէտէլարզ թասատիզ ալիի հազրէթը Բատիշահիյէ իգթիրան էյլէմիշ օլմազլա, մահքիմալէյի մէր-զումըն մէմալիքը Շահանէյէ ավէթի-նէ մութթալը օլան հէր չախսըն հիւ-քիմէթէ իհպարը քէյֆիյէթէ մէճպուր պուլունտըղը իլան օլունը։

Կ. ԲԱԹՐԻԳ ՎԷՔԻԼԻՆԻՆ ՍԱՏՐԱԶԱՄ ԲԱՇԱՅԸ ԶԻՅԱՐԷԹԻ

Կ. Բաթրիգ վէքիլի Տ. Գաբրիէլ Ս. եվվէլքի կիւն էօյլէնատէն սոնրա Սատրազամ Թալէաթ բաշա հազրէթ-լէրիյլէ պաշ գոմանտան վէքիլի վէ Հարպիյէ նազբրը էնվէր բաշա վէ Մալիյէ նազբրը Ճավիտ պէյ հազ-ռաթընը զիյարէթլէ, մէմուրիյէթը ա-լիյէլէրինի թէպրիք իթմիշ տիր։ Սատրազամ բաշա իլէ էնվէր բաշա վէ Ճավիտ պէյ՝ Տ. Գաբրիէլ Ս.ա սամի-մի պիր զապուլիյէթտէ պուլունմըշլար տըր։ Տ. Գաբրիէլ Ս. պու կիւն տա-խի Շեյխիւլիսլամ Մուսա Քեազիմ էֆ. իլէ Ասլիյէ նազբրը խալիլ վէ Մէզահիպ միւտիրի Պէհա պէյլէրի զիյարէթ իտէճէք տիր։

Տ. ԳԱԲՐԻԷԼ Ս. տիւն Մայր Եկե-ղեցիսէ Ս. Պատարագ թագիս իթմիշ տիր։

ՄԱԱՐՈՒԻ Տօգթ. Վէհնան Գա-սապեանընն պիրատէրի օլուպ իլմը հէնտէսէյի թահսիլ իչիւն Էվրօբատա պուլունան Գ. Բիէր Գասապեանընն 26 հաչլարընտա կէնճ չաղընտա օլտուզը հալտէ վէֆատ իթտիկի մասլէսէֆ խապեր ալընմըշ տըր։ Իչպու վէֆատ վալիտէյ քէտերտիտէսիլէ ալիէսինի միւսթաղրազը էլէմ իթմիշ տիր։ Պու միւնասէպէթլէ վալիտէսի, պիրատէր վէ հէմշիրէլէրիյլէ տայրսը Գէորգ Գերապայծառ Թերզիպաշեանա պէյանը թաագիյէթէ միւսարաաթ էյլէրիզ։

ԹԷՊԷՏՏԻԼԱԹԸ ՀԱՎԱՅԻՆ

5-12-332 թարիխինտէ հավա եա-պիս օլուպ, ռիւզկեար ճէնուպտան պիս օլան իտէճէք. ճիհէթը զարպիտէն վէգան իտէճէք. ճիհէթը զարպիտէն կէլէճէք պուլութլար նէթիճէսինատ թէտրիճէն զարանաճագ տըր։

Գապլեզզեվալ տէրէճէի Հէրարէթ. Տէրսաատէթտէ 2, Վանիքէօյիւնտէ 4, Էսիրնէտէ 0, Իզմիրտէ 5, Անգարատա 4, Գոնեատա 2, Պաղտատտա 8, Պէր-լինտէ 1, Վիէննատա 4, Գուտապէշ-թատա 8, Սոֆիատա 5 տիր։ 24 սա-աթ զարֆընտա ազամի տէրէճէի հէ-բարէթ. Տէրսաատէթտէ 8, Վանի-քէօյիւնտէ 9, Էսիրնէտէ 11, Իզմիր-տէ 12, Անգարատա 6, Գոննատա 5, Պաղտատտա 16 տըր։ 24 սաաթ զար-ֆընտա ասղերի Էսէրէճէի հէբարէթ. Տէրսաատէթտէ 1, Վանիքէօյիւնտէ 2, Էսիրնէտէ 4, Իզմիրտէ 3, Անգա-ռատա 7, Գոննատա 6, Պաղտատտա 3 տիր։

ՇԷՀՐ ԷՄԱՆԷԹԻՆՏԷՆ.— Մէհաֆիի ումումիյէ նամընա խ-թիմլաքը մուգարրէր պուլունմասընա մէպնի էմանէթէ վազը եէտ իտիլ-ճէկի եվվելճէ իլան իտիլէն Զարշուի Քէպիր տէ քահին Սանտալ Պէտէսթէ-նինտէքի տիւքքեանլարտա մէվճուտ գացա վէ էշհանըն ասնապը թարա-ֆընտան օրատան գալտըրըլմասը լ-չիւն վէրիլէն մէօնլէթ պիր մարթ սէ-նէ 333 թարիխինէ գատար թէմամա իտիլմիշ օլտըղընտան, օ թարիխէ գա-տար գացալարը պէհէմէհալ դագի լազըմ կէլճէճէի վէ աքսի հալտէ մէ-սարիֆը վագրա ալեազատարանա ա-յիտ օլմագ իւզրէ պունլարը էմանէթ-ճէ ճահալը ախէրէ նազլարընա թէ-վէսսիւլ իտիլճէճէի իլան օլունը։

3—1

ՏՈՒՅՈՒՆԸ ՈՒՄՈՒՄԻՅԷՆԷՆ

Տույունը Ումումիյէի Օսմանիյէ իտարէսի, Պրուսա հարիր տարիւլթասալիմիյնին 3)16 Նիսան 1333)1917 թարիխինէ փիւշատ օլունանաղընը ա-լեազատարանա իհպար իտէր։

Պու միւնասէպէթլէ իտարէի մէղ-քիւրէ։ 1. Թալէպէնին նիհարի օլ-տուզլարընը։ 2. Թէտրիսաթընը մէճճա-նի օլտըղընը։ 3. Տէրսլէրին նիսանա-պան թէմուզա գատար տէվամ իտէրէք-անը միւթէգզզզ խուրուճ իմթիհան-լարընը իճրա զըլընանաճաղընը։ 4. Տա-ռիւլթասալիմին տէրսլէրինի թաագիպ իթմէք իսթէյէն նամզէալէրին նիհա-յէթ 13)26 չուպաթ 1332)1917 թարի-խինէ գատար պա իսթիտանամէ իզա-մէթ իթտիքլէրի մահալ Տույունը Ու-մումիյէ իտարէսինէ, նախօտ նիհայէթ 23 մարթ 1333 — 6 Նիսան 1917 թա-րիխինէ գատար Պրուսա Տույունը Ու-մումիյէ պաշ միւտիրիյէթինէ միւրա-ճաաթ իթմէլէրի լազըմ կէլէճէկինի պէյան իտէր։

Ուսուլի տայիրէսինատ բուլ իլսազ իտիլմիշ օլմագ իգթիզա իտէն պու ի-թիտանամէլէրատ միւսթէտիլէրին իմ-չէօհրէթ, մահալը իգամէթ վէ սիննէլ-ըլ կէօսթէրիլէճէք վէ պունլարա։

1. Միւսթէտիլէրին թէպաան Օս-մանիյէտէն օլաբգլարընը վէ լաազալլ օն ալթը հաչընը իքմալ իթմիշ պու-լունաբգլարընը միւսպիթ թէկզքէրի Օսմանիյէլէրի սուբէթի։ 2. Շիմալիքի հալտէ խըտմէթը ասքէրիյէ իլէ մի-քելլէֆ օլմաբգլարընը մուսաատագ ա-օլմագ իւզրէ մէմուրինը ասքէրիյէ թարաֆընտան իթա օլունմըշ պիր վէ-սիզա։ 3. Իգամէթ իթտիքլէրի մահալին իլքմէմուրինը ահալսինատէն իսթիհալ իտիլմիշ պիր հիւանը հալ վարագասը։ 4. Իւշ սէնէտէն ազ պիր միւտաէթ իչինատ աշըլանմըշ օլաբգլարընը միւ-պէյյին աշը չահատէթնամէսի։ 5. Միւս-թէտիլէր պիր մէքթէպտէն մէէզուն օլաբգլարը հալտէ, տիբլոմալարընընը ասլը վէ եա սուրէթը մուսաատագասը ռապթ իտիլճէճէք տիր։ 6. Իսթի-տանամէլէրինի վագթ ու զէմանըյլա վէրլէն նամզէալէր պիր տուխուզ իմ-թիհանընա թապի թութըլաճաղլար վէ պու իմթիհանատա հէյէթը միւէյյի հուզուրընատա։ Ա. Թիւրքճէ թէքէլլիւմ իտէպիլիքլէրինին։ Բ. Մէմալիքը Օս-մանիյէտէ միւսթամէլ լիսանլարատան պիրինի օգուլյուպ հազապիլիքլէրին։ Գ. Հիսապտան իմալ էրպաայա աչինա օլտըգլարընը իսպաթ իտէճէք-լէր տիր։

Իսթիտանամէլէրինի իգամէթ իթ-տիքլէրի մահալտէքի Տույունը Ումու-միյէ իտարէսինէ իթա իտէնլեր Տու-յունը Ումումիյէի Օսմանիյէ իտարէ-սինին մուխթէլիֆ պաշ միւտիրիյէթ, մէրքէզ միւտիրիյէթ վէ միւտիրիյէթ-լէրիյլէ մէրքէզ մէմուրիյէթլէրինէ 20 չուպաթ 1332 — 4 մարթ 1917 թարիխինտէ սապահլայըն զէվալի սա-աթ օնտա վէ իսթիտանամէլէրինի Պը-րուսա պաշ միւտիրիյէթինէ-թէվտի ի-տէնլեր տաքի, 30 մարթ 1333 — 12 Նիսան 1917 թարիխինտէ սապահ զէ-վալի սաաթ ութուզտա մահալը մէղ-քիւր հարիր տարիւլթասալիմիյնատէ իմ-թիհան օլունճաճպար տըր։

ՏՈՒՅՈՒՆԸ ՈՒՄՈՒՄԻՅԷՆԷՆ.— Տույունը Ումումիյէի Օսմանիյէ ի-տարէսի միւտիրիյէթը ումումիյէպ՝ էլէլճէք մարթ այքընը նիհայէթինէ տօղրու տէօրթ մէրճէթթիշ ինթիխա-պը իչիւն իտարէի մէրքէզիյէտէ պիր միւսապէգա աչըլաճաղընը վէ պու միւ-սապէգայա տուխուլ չէրաթթիյլէ իմ-թիհան ըրօրգամընը «Ճէրիտէի Եարգիյէ» կազէթասընը 31 թըլը։ էվվել 1332 թարիխլի նիսանլէրինատ էվվել-ճէ իլան իտիլմիշ օլտըղընը վէ միւ-սապէգայի մէղքիւրէյէ իշթիրաք ար-զուսընտա պուլունան զէվաթը, տա-հա զիյատէ մալիւմաթ իսթիհսալի ի-չիւն, Տույունը Ումումիյէի Օսմանիյէ միւտիրիյէթը ումումիյէսի միւճէթ-թիչիք գալէմինէ միւրաճաաթ իտե-պիլէճէքլէրինի իլան էյլեր։

ՍՕՆ ԹԷԼԷԳՐԱՖ

ԱԼԷՄԱՆ ՀԱՐՊ ՐԱԲՕՐԸ

Պէրլին, 18.— (Բէսմի) Հիչ պիր ճէպհէսինատ չայանը իչար պիր վագտա եօգ տըր։ Գ.

Գօրէնհակ, 18.— Պուրատա Տար-նիմարգա վարօրլարընը Տանիմարգա լիմանլարընատան հարաքէթլէ Ինկիլ-թէրրայա կիթմէք իմքանաբզէրընը-տան պահա իսթյոր։ Գ.

Համպուրկ, 18.— Ղանայիմը պահ-րիյէ մահքէմէսի 1916 ապրիլտէ պա-թըրըլան «Բօրէրլէյ» Նորվէկիա վա-բօրը սահիպլէրին 960000 մարգ թալ-մընաթ իթասընա գարար վէրմիշ տիր։ Գ.

Պէրլին, 18.— Շու սըրատա Ռու-սիա վէ Ռումանիա հիւքիւմէթլէրի ա-բասընտա Ռումանիա իտարէսինին պաշընա պիր Ռուս վալիսի թայինը վէ Ռումանիա սիյասի-վէ իգթիսատի վա-զիյէթինին Ռուսիաճա գոնթրօլ իտիլ-մէսի հազզընտա միւզաքէրաթ ճէրէ-յան իսթյոր։ Գ.

ՊՈՒԼԳԱՐ ՀԱՐՊ ՐԱԲՕՐԸ

Սոֆիա, 18.— (Բէսմի) Մակեդո-նիա ճէպհէսինատ.— Բրէսբէ վէ Տոյ-րան կէօլլէրի արասընտա խաֆիֆ թօրճը ֆաալիյէթի օլմըշ տըր։ Տոյ-րան կէօլինին չըմալը չարգիսինատ ի-քի տիւշմէն պէօլիւկի չէտիա թօրճը իսթիհզարաթընտան սոնրա իլերի մէվզալարըմըզա զարշը իլերուլէմէկէ թէչէպպիւս իթմիշլէրսէ տէ, աթէշ-միզլէ թէվզիֆ օլունմըշլար տըր։ Սի-րոզ օվասընտա միւնֆէրիտ աթէշթէ-աթի օլունմըշ տըր։ Պիթթիւն ճէպհէ-իւզէրինատ թայեարէ ֆաալիյէթի վա-զու պուլմըշ տըր։ Պիր տիւշմէն թայ-եարէսի Զէրնա զա լաընտա թօրճը աթէ-չիմիզէ տիւշիւրիլմիշ տիր։ Իքի տիւշմէն թայսարէսի Օգճելար սթա-սիոնընա թէէսիրսիզ սէքիզ պօմպա աթմըշլար տըր։

Բուլգարիա ճէպհէսինատ.— Սէյ-րեք թօրճը աթէչի վուզու պուլմըշ տըր։ Գ.